

Zagrożenia współczesnego świata - dziecko w świecie mediów.

Do środków społecznego przekazu należą **radio, telewizja, internet, prasa; niektórzy zaliczają do nich również komputer, gry komputerowe i telefony komórkowe** ze względu na funkcje, jakie spełniają one w życiu współczesnego człowieka. Rozwój technicznych środków przekazu stwarza nową sytuację dla oddziaływań wychowawczych (zarówno w sensie pozytywnym jak i negatywnym), bowiem te środki pozwalają obejmować swym zasięgiem wielu odbiorców. Oprócz oczywistych korzyści (szybki i łatwy dostęp do informacji, edukacja, rozrywka, możliwość utrzymywania kontaktów z innymi osobami, a nawet dokonywania zakupów przez internet), korzystanie z mediów (zwłaszcza nadmierne) niesie ze sobą pewne niebezpieczeństwa. Powszechność mediów sprawia, że niemożliwa jest pełna kontrola ich funkcjonowania. Współczesny rozwój technik multimedialnych umożliwia masowe uczestnictwo w zjawiskach kulturalnych i społecznych, ale treści przekazywane przez środki masowego przekazu stwarzają wiele problemów natury społecznej i wychowawczej. W naszych rodzinach i szkołach coraz częściej spotykamy dzieci, które lepiej odnajdują się w świecie wirtualnym, niż w „realu”. W skrajnych przypadkach dochodzi do uzależnienia od telewizji, komputera lub „komórki”, które może wymagać specjalistycznej terapii.

Dzieci od najmłodszych lat systematycznie, codziennie, z ogromnym zainteresowaniem i fascynacją wchodzą, zanurzają się w świat mediów elektronicznych. Jest to świat różniący się od realnego, świat sukcesów, rozwoju, odkryć, dobra, miłości, ale także wojen, przemocy, biedy, ludzkich nieszczęść, tragedii, w którym brakuje ciepła i człowieczeństwa, w tym świecie żyją dzieci. Od najmłodszych lat korzystają one na co dzień z urządzeń elektronicznych o wysokiej i złożonej technologii i nie wyobrażają sobie życia bez tych mediów.

Teoretycy i badacze procesów komunikowania masowego podkreślają szczególnie duży wpływ środków masowego przekazu na młodych ludzi. Atrakcyjność środków masowego przekazu, szczególnie dla dzieci, sprawia, że środki te mogą zawładnąć ich czasem, dezorganizować życie, a także rozbudzić pragnienia, chęć posiadania, pozostawiając zupełnie na boku wartości ludzkiego trudu i poświęcenia. Dzieci są szczególnie podatne na medialne oddziaływania, nie potrafią bowiem samodzielnie, w sposób trafny i mądry wybierać, wartościować i oceniać przekazywane informacje. Środki przekazu angażują czas dziecka i odrywają je od ambitniejszych zajęć. Nowe media ukazują świat w sposób niezwykle zróżnicowany, lansując bez troskę, przemoc bądź okrucieństwo. W życiu codziennym człowieka telewizja odgrywa coraz większą rolę. Wokół niego koncentruje się życie wielu rodzin. Większość rodziców pochłoniętych pracą zawodową, swoimi problemami ma coraz mniej czasu dla własnych dzieci, na codzienne rozmowy z nimi. Nie zwracają oni uwagi na to, jak wygląda i jaki ma wpływ kontakt ich dzieci z telewizją.

Do najważniejszych czynników warunkujących zakres wpływu telewizji na dzieci i młodzież należą:

- **wiek i płeć**
- **dotychczasowe doświadczenia**
- **poziom ukształtowania cech osobowości, postaw i wartości.**

Ważny jest również czas spędzany przed ekranem telewizora oraz sposób selekcji oglądanych programów. Dostosowany do wieku i poziomu dziecka czas i rodzaj oglądanych programów edukacyjnych i prospołecznych ma wpływ korzystny. Dzięki temu młody człowiek zdobywa wiedzę bardziej aktualną niż w książkach czy w czasopiśmie. Treść programów może wpływać na poszerzenie zakresu jego wiedzy, sposoby wartościowania zjawisk, postawy, zainteresowania, styl życia i wzorce zachowania. Wpływ telewizji na dzieci i młodzież uzewnętrznia się również poprzez sposób korzystania z niej. Oglądanie programów telewizyjnych nie wymaga żadnej aktywności fizycznej, nawet wychodzenia z domu. Jest bardzo łatwym, lecz biernym sposobem spędzania czasu wolnego. Telewizja w dużym stopniu sprzyja bierności i lenistwu umysłowemu oraz obniżeniu sprawności myślenia abstrakcyjnego. Odbiór obrazu przez młodsze dziecko zazwyczaj pozostaje na poziomie spostrzeżeń. Nie ulega wątpliwości, że telewizja to znakomity wynalazek, z którego należy się cieszyć, i który daje wiele szans. Dzięki telewizji dowiadujemy się mnóstwo rzeczy i spędzamy miło czas, jeśli np. oglądamy dobry film. **To wszystko są plusy.**

Inną sprawą jest negatywne oddziaływanie telewizji. Dotyczy to przede wszystkim trzech spraw.

- **pierwsza to obrazy przemocy, które powodują zwiększenie agresywności.**
- **drugą to obrazy erotyczne lub prawie pornograficzne, które przez to, że jest ich bardzo dużo, już u dzieci powodują ekscytację seksualną.**
- **trzecia sfera negatywnych oddziaływań telewizji dotyczy bardzo dziś popularnych programów z gatunku reality show. To są bardzo niebezpieczne programy, ponieważ łamią wszelkie tabu.**

Całkowity brak kontaktu z telewizją też nie jest korzystny - może wyobcować dziecko z grona rówieśników. Częstym tematem ich rozmów są bowiem oglądane programy telewizyjne. Sporadyczne oglądanie telewizji ma pozytywny wpływ. Możliwość korzystania z telewizji daje poczucie uczestniczenia w tym, co dzieje się w kraju i na świecie. Dzieci w zależności od wieku i płci odbierają te same treści zawarte w programach telewizyjnych w odmienny sposób. Przykładowo chłopcy chętniej niż dziewczęta spędzają czas przy telewizji i więcej z niej uczą się, ale są podatniejsi na oddziaływanie scen przemocy.

Na opiekunach dzieci i młodzieży spoczywa obowiązek kontroli tego, co oni oglądają. Jeżeli rodzice nie ustalają dzieciom reguł korzystania z telewizji, nie oglądają jej razem z nim ani nie rozmawiają o oglądanych programach, prawdopodobieństwo ulegania dzieci wzorcom prezentowanym

w telewizji jest bardzo duże. A ma to ogromny wpływ na ich obecne zachowanie i na to, jakimi ludźmi będą w przyszłości.

Praca z komputerem jest bardzo ciekawa i kształcąca, jednak nie może wypełniać człowiekowi całego życia. Psycholodzy uważają, że bezpieczna dawka komputerowej rozrywki to jedna godzina dziennie. Niestety, rodzice często pozostawiają dzieci sam na sam z komputerem przez wiele godzin dziennie. Jest to dla nich wygodne, ale dla młodego użytkownika może stać się niebezpieczne, jeśli powtarza się często. Niewłaściwie wykorzystywany komputer może stać się groźną zabawką. Często jest porównywany do “maszyny narkotycznej”.

Aby nie ulec jego złym wpływom, należy korzystać z niego w sposób rozsądny i świadomy. Jest wiele multimedialnych programów komputerowych - edukacyjnych i rozrywkowych, odpowiednich dla dzieci i młodzieży. Puzzle i układanki ćwiczą spostrzegawczość, programy graficzne pobudzają twórcze myślenie. Godne polecenia są programy wspomagające naukę języków obcych, przyrody, historii czy matematyki. Z moich obserwacji wynika jednak, że ulubionym zajęciem komputerowym dzieci i młodzieży są gry komputerowe. Wirtualna rzeczywistość pochłania czasem do tego stopnia, że po kilku godzinach spędzonych przy komputerze, gracz wprowadza się w stan niezwykłego podniecenia i niepokoju. W grach obowiązuje prosta zasada: albo ja ciebie zabiję, albo ty mnie. Zabijając, nie tylko nie ponosi się konsekwencji, lecz jest się nagradzany. Młodzież wychowywana jest więc w kulcie siły i okrucieństwa, uczy się negatywnych zachowań, zacierają się granice między dobrem a złem.

Zagrożeniem, ale i wielką szansą jest też sieć Internet. Praktycznie każdy może stworzyć i umieścić na darmowych kontach serwisów informacyjnych swoją stronę, gdzie zamieścić może wszystko - od pozdrowień dla znajomych do pornografii i haseł faszystowskich. Przeciętny użytkownik komputera podłączonego do sieci, a więc również dziecko jest w stanie docierać do różnych treści, nawet tych niepożądanych. **Problem nie polega na istnieniu komputerów i Internetu, ale na właściwym z nich korzystaniu.** Jaki wpływ będzie miała informatyka na rosnące obecnie pokolenie dowiemy się najwcześniej za dziesięć lat. Można mieć nadzieję, że nie będzie negatywny. Wiele zależy od tego czy będziemy w stanie właściwie ta szansę wykorzystać.

NIEPOKOJĄCE SYGNAŁY

- dziecko poświęca coraz więcej czasu na oglądanie TV lub korzystanie z komputera, często robi to tuż po przebudzeniu lub po powrocie ze szkoły, spożywa posiłki przed ekranem lub monitorem albo angażując się w granie lub surfowanie w sieci zapomina o jedzeniu,
- program telewizyjny ogląda „jak leci”, bez wyboru, często zmienia kanały lub podporządkowuje harmonogram dnia ulubionym programom,
- rezygnuje ze spotkań z kolegami i innych lubianych wcześniej czynności na rzecz TV lub komputera (gier, internetu), zamyka się w świecie kontaktów wirtualnych,

- jego myśli, zainteresowania i tematyka podejmowanych rozmów koncentrują się wokół gier, programów, sprzętu komputerowego itp., używa języka reklam, serialowych bohaterów itp.,
- zaniedbuje obowiązki domowe i szkolne,
- ma problemy z koncentracją uwagi, nie kończy rozpoczętych czynności, jest ospałe i przemęczone,
- kiedy nie może korzystać z TV, komputera, „komórki” jest rozdrażnione, przygnębione, ma poczucie krzywdy, może nawet być agresywne,
- kłamie, aby ukryć, że spędza tak dużo czasu przed komputerem lub telewizorem.

Nie powinniśmy jednak biernie czekać. Nie zastępujemy życia rodzinnego oglądaniem telewizji, rozmów z dziećmi surfowaniem po Internecie, wspólnych obiadów - hamburgerami. Nasze dzieci jeszcze bardziej jak cudów techniki potrzebują miłości rodziców, dobrej atmosfery ogniska domowego - przecież to możemy im dać bez ryzyka.

Netografia:

<http://szkolnictwo.pl>

<http://bezpiecznykomputer>

<http://dzieckowsieci.pl>

Bibliografia

1. Izdebska Jadwiga „*Dziecko w świecie mediów elektronicznych*” , wydawnictwo Humana Trans